

доповненої реальності у навчальному процесі в Україні має великий потенціал для покращення якості освіти та залучення учнів до більш активного та цікавого навчання. Загалом, використання доповненої реальності значно покращує навчальний процес, забезпечуючи інтерактивність, візуалізацію та індивідуалізацію та створює нові можливості для навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Довідник термінів та понять з інформаційно-технічних засобів навчання. Навчальний посібник / укладачі Рак В. І., Луцик І. Б., Потапчук О. І., Франко Ю. П., Ящик О. Б. Тернопіль, ТНПУ, 2021. 192 с.
2. Моделювання тривимірних зображень комп'ютерної графіки / Ожга М. М., Ящик О. Б., Цетнар р. О. // The 11th International scientific and practical conference «Eurasian scientific discussions» (November 21-23, 2022) Barca Academy Publishing, Barcelona, Spain. – 178-184 p.
3. Рак В.І., Белюх К.В., Технологічні та дидактичні можливості окулярів віртуальної реальності Oculus Quest 2 в освітньому процесі/ Актуальні проблеми та перспективи технологічної і професійної освіти // Матеріали VII всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції – ТНПУ ім. В. Гнатюка, 20-21 квітня 2023 р. 70-72 с.

Роман ГРУШКО

*Здобувач третього освітньо-наукового рівня вищої освіти
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна
grushro@elr.tnpu.edu.ua*

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ СУСПІЛЬНОГО БУТТЯ: АКСІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ВИКЛАДАННЯ ІНФОРМАТИКИ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

Цифрова трансформація є процесом, який відбувається у всіх сферах життя та відкриває нові можливості для суспільства, освіти та бізнесу. За допомогою інформаційних технологій людство може розробляти більш ефективні та інноваційні рішення для розвитку економіки, науки та культури. Проте, цей процес також супроводжується викликами та загрозами, які потребують додаткової уваги та розуміння. Цифрова грамотність та знання інформатики є важливими для успішної кар'єри та професійного розвитку в сучасному світі. Тому, викладання інформатики та формування цифрової грамотності є важливою складовою сучасної освіти.

Цифрова трансформація означає використання цифрових технологій та інформаційних систем у суспільстві з метою зміни та вдосконалення

традиційних процесів та підходів. Це явище є широко поширеним у сучасному світі та охоплює різні сфери діяльності, такі як бізнес, освіту, медицину, культуру, науку тощо. Основними ознаками цифрової трансформації є використання цифрових технологій, таких як штучний інтелект, віртуальна реальність, соціальні мережі, роботизація та автоматизація процесів. Ці технології дозволяють автоматизувати процеси та робити їх більш ефективними, зменшувати витрати та прискорювати виробничі процеси.

Однак, цифрова трансформація також має свої виклики та проблеми. Наприклад, вона може призвести до збільшення безробіття, якщо будуть робитись спроби автоматизувати роботи, які досі виконувались людьми. Також, нестача цифрової грамотності населення може стати перешкодою для успішної реалізації цифрової трансформації. Розуміння цифрової трансформації є важливим для того, щоб ефективно працювати в сучасному світі та розвивати бізнес та соціальні проекти, які відповідають вимогам сучасності.

Аксіологія – це наука про цінності, їхній характер та роль в людському житті. В контексті цифрової трансформації, аксіологічний аналіз дозволяє розглянути вплив цифрових технологій на цінності, які формують соціальне середовище. [3, с. 49]

Цифрова трансформація може впливати на різні цінності, такі як свобода, прозорість, соціальна відповідальність, інновації та інші. Наприклад, за допомогою цифрових технологій можна створити системи електронного голосування, що сприятиме зміцненню демократії та підвищенню рівня свободи в суспільстві. З іншого боку, цифрові технології можуть стати засобом контролю та моніторингу діяльності громадян, що загрожує приватності та особистій свободі. Також, цифрова трансформація може вплинути на цінності, пов'язані з економікою та бізнесом, такі як інновації та конкурентоспроможність. Цифрові технології можуть допомогти підвищити ефективність виробництва та зменшити витрати, що сприятиме збільшенню конкурентоспроможності компаній та розвитку економіки в цілому. Однак, це також може призвести до виключення окремих груп населення з ринку праці та зростання соціальної нерівності. Оскільки цифрова трансформація створює нові можливості та викликає виникнення нових проблем, навчання інформатики у старшій школі потребує перегляду змісту та форм навчання, щоб максимально врахувати вплив цифрової трансформації на суспільство. [4, с. 24]

Серед основних проблем викладання інформатики у старшій школі можна виділити відсталий зміст програм, неадекватність змісту вимогам сучасного світу, недостатній рівень підготовки вчителів до роботи з сучасними технологіями та обмеженість доступу до сучасного обладнання.

Для вирішення цих проблем необхідно проводити оновлення змісту викладання, залучати до роботи викладачів з відповідним рівнем кваліфікації, використовувати новітні технології на уроках та забезпечувати школи сучасним обладнанням.

Окрім проблем, викладання інформатики у старшій школі має великі перспективи. Розвиток інформаційних технологій створює безліч можливостей для розвитку та покращення якості навчання. Нові технології дають можливість збільшити доступність навчання, розвивати творчість учнів, стимулювати самостійність та критичне мислення. [2, с. 34]

Для того, щоб інформатика в старшій школі була більш актуальною та цікавою для учнів, можна застосовувати різноманітні методи та підходи до викладання, зокрема:

- Проектне навчання: учні можуть створювати власні проекти, що сприяє їхній креативності та самостійності.

- Рольові ігри: можна організувати ігри, під час яких учні виконують ролі, пов'язані з інформатикою. Це дозволить їм краще засвоїти матеріал і зрозуміти, як використовувати ці знання в реальному житті.

- Використання новітніх технологій: використовуючи новітні програмні продукти та онлайн-інструменти, можна зробити процес навчання більш цікавим та ефективним.

- Адаптація до потреб учнів: важливо враховувати індивідуальні особливості кожного учня та його особисті інтереси при викладанні інформатики.

- Практичні заняття: необхідно забезпечити можливість учням виконувати практичні завдання та проекти в класі, що дозволить їм більш детально засвоїти матеріал і довести його до практичного застосування.

Загалом, важливо, щоб викладання інформатики у старшій школі було спрямоване на формування у учнів компетенцій, необхідних для подальшого життя в цифровій епохи, а також було цікавим та зрозумілим для всіх учнів.

У зв'язку з швидким розвитком технологій та інформаційного простору, підходи та методи викладання інформатики в старшій школі постійно змінюються. Цифрова трансформація суспільства значно збільшила попит на освіту в галузі інформаційних технологій, що зумовило необхідність удосконалення змісту та методів навчання цього предмета. Викладачам інформатики необхідно не лише навчити учнів програмуванню та роботі з комп'ютером, але й надати знання та навички, необхідні для працевлаштування в цифровій економіці, а також розвивати критичне мислення та навички розв'язання проблем. Все це вимагає перегляду підходів та методів викладання інформатики, зокрема, більшої

уваги до практичних завдань, проектів та інтерактивних методів навчання, а також застосування онлайн-ресурсів та інших нових технологій. [1, с. 12]

Сьогодні є нагальна необхідність впровадження аксіологічного підходу у викладання інформатики у старшій школі. Аксіологічний підхід полягає у зверненні уваги на ціннісну складову навчання та набуття знань. Оскільки цифрові технології впливають на розвиток суспільства та мають значний вплив на поведінку людей, важливо забезпечити учнів необхідними знаннями та навичками, які допоможуть їм зрозуміти та оцінити вплив цифрової трансформації на суспільство та його цінності. Такий підхід сприятиме формуванню учнів як відповідальних громадян, здатних свідомо приймати рішення та вести себе у цифровому середовищі відповідно до встановлених цінностей.

Роль вчителя інформатики в навчанні цифрової грамотності та формуванні ціннісного сприйняття дуже важлива. Вчитель повинен мати не тільки глибокі знання з технічної сторони використання комп'ютерів та програмного забезпечення, але й бути відповідальним за передачу цінностей та етичних принципів використання цифрових технологій.

Вчитель повинен ставити цілі, які не обмежуються лише технічними знаннями, але також включають розвиток критичного мислення, етичних стандартів та ціннісного сприйняття. Він має знати, як допомогти учням зрозуміти важливість захисту особистих даних та відповідального використання цифрових технологій, а також допомогти учням зрозуміти, що таке дезінформація та як виявляти фейкові новини в інтернеті. [5, с. 15]

Викладач повинен застосовувати різні методи та підходи, щоб показати учням, як розумно використовувати цифрові технології. Важливо, щоб вчитель був уважним до індивідуальних потреб та здібностей кожного учня та застосовував інтерактивні методи навчання, такі як розв'язування завдань в групах або проекти на певну тему. Вчитель повинен також створювати учбові матеріали, які включають різноманітні форми інформації, такі як відеоуроки та онлайн-ігри.

Отже, учитель повинен бути компетентними не тільки у технічному плані, але й у сфері аксіологічного аналізу цифрової трансформації, щоб забезпечити студентів знаннями, які допоможуть їм зрозуміти вплив технологій на суспільство, а також виховати майбутніх лідерів, що здатні раціонально користуватися цифровими технологіями та просувати позитивні цінності у суспільстві.

У зв'язку зі стрімким розвитком інформаційних технологій, важливість вивчення інформатики в школі зростає. Однак, зміни в суспільстві вимагають відповідного адаптування підходів до викладання цього предмету. Цифрова трансформація створює нові виклики та можливості, які потребують від педагогів високої компетентності та

гнучкості у методах викладання. Аксіологічний підхід вважається одним з можливих напрямів для викладання інформатики у старшій школі, що дозволяє формувати ціннісне сприйняття та цифрову грамотність учнів. У цьому контексті, роль вчителя інформатики стає надзвичайно важливою, він повинен бути не просто носієм знань, а й активним медіатором, який допомагає учням розвивати критичне мислення та формувати власне ставлення до цифрової культури. Особливо важливою є взаємодія між вчителем та учнями, яка забезпечує формування позитивного іміджу інформатики та розвиток мотивації учнів до вивчення цього предмету. Вивчення інформатики з аксіологічним підходом може допомогти формувати громадян, які мають не лише технічну, але й ціннісну компетентність, що є важливим у сучасному світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. І.В. Вороніна, І.О. Іванова, Т.О. Шумович, Н.В. Щербань та ін. Викладання інформатики в ЗНЗ: теорія і практика - К.: Видавництво "Освіта", 2018.
2. Воронкова В. Г. Формування цифрових цінностей цифрового суспільства та суспільства четвертої промислової революції. Освіта як чинник формування креативних компетентностей в умовах цифрового суспільства. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 27–28 листопада 2019 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. С. 32–37.
3. Дубняк М. В. Цифрова трансформація та Інтернет майбутнього: роль Декларації про майбутнє Інтернету. Національне та міжнародне право: історія, сучасність, перспективи розвитку : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (Вінниця, 9–10 черв. 2022 р.). Вінниця, 2022. С. 48–51.
4. Касьянова О.В. Цифрові технології в освіті: стан, проблеми, перспективи. - К.: Видавництво "МАУП", 2019.
5. Педагогіка і психологія: вітчизняні та зарубіжні дослідження: збірник наукових праць / за заг. ред. С.В. Кульбіді, О.В. Касьянової. К.: Видавничий дім «Слово», 2020.

Катерина ПОСОХОВА

*Здобувачка другого освітньо-наукового рівня вищої освіти
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна
morozofa85@gmail.com*

ЗМІНА ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ОСОБИСТОСТІ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ

Серйозні виклики, які постали перед українським суспільством у зв'язку з повномасштабним військовим вторгненням, не позбавили нас від інших проблем та питань, продиктованих часом, в якому ми живемо, а лиш